

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o prijímaní žiakov do 1. ročníka študijných a učebných odborov v školskom roku 2012/2013 v stredných odborných školách v SR

Inšpekcie sa vykonali s cieľom zistiť a overiť dodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov do študijných a učebných odborov v stredných odborných školách (SOŠ). Úloha sa realizovala v **55** SOŠ, v ktorých sa žiaci vzdelávali v študijných a v učebných odboroch skupín 63 a 64.

Tabuľka 1: Počet kontrolovaných škôl podľa krajov, zriaďovateľov a vyučovacieho jazyka

Kraj	Štátne SOŠ	Cirkevné SOŠ	Súkromné SOŠ	Školy s VJS/VJN	Spolu
BA	1	-	4	-	5
TT	3	-	1	1/súkr./	5
NR	5	-	-	1/štát./	6
TN	6	-	-	-	6
BB	4	-	1	1/štát./	6
ZA	8	-	1	-	9
PO	4	-	2	-	6
KE	8	1	1	2/štát./	12

Tabuľka 2: Počet žiakov prijatých do 1. ročníka študijných odborov (ŠO) a učebných odborov (UO)

Kraj	Skupina 63 - ŠO	Skupina 63-ŠO s rozšír. prakt. vyuč.	Skupina 64 - ŠO	Skupina 64 - UO	Spolu
BA	61	-	2	7	70
TT	105	187	58	234	584
NR	155	25	116	252	548
TN	148	58	138	113	457
BB	160	112	43	19	334
ZA	97	223	225	301	846
PO	84	223	38	25	370
KE	359	156	29	128	672
Spolu	1 188	984	649	1 071	3 881

Z 3 881 prijatých žiakov bolo 382 s vyučovacím jazykom národností (VJN), 58 žiakov so zdravotným znevýhodnením a 6 žiakov cudzincov.

Dokumentácia k prijímaciemu konaniu

Prihlášky uchádzačov na vzdelávanie boli odoslané zo základných škôl (ZŠ) v stanovenom termíne, obsahovali v súlade s právnymi predpismi požadované údaje o uchádzačoch a ich zákonných zástupcoch, ojedinele (4 prihlášky) boli odoslané po termíne. Nedostatky boli v neúplnom vyplnení (chýbali údaje o výchovno-vzdelávacích výsledkoch zo ZŠ, uvedenie študijných odborov, na ktoré sa žiaci hlásili, vyučovací jazyk, prípadne názov SOŠ). Iné nedostatky sa vyskytli v škole, kde prijali 12 prihlášok nezodpovedajúcich vzoru schválenému a zverejnenému ministerstvom školstva, v prípade inej školy prijali tlačivo

Českej republiky a v 1 škole Trenčianskeho kraja boli niektorí žiaci prijatí na iné študijné či učebné odbory než tie, ktoré boli uvedené v ich prihláškach. V Trnavskom kraji sa vyskytol i prípad prijatia žiačky bez akýchkoľvek dokladov, ktoré by potvrdzovali jej záujem o štúdium v škole (prihláška, žiadosť o prijatie).

Súčasťou prihlášok boli aj doklady o úspešnej účasti v predmetových olympiádach a súťažiach. Uchádzači so zdravotným znevýhodnením mali k prihláške pripojené vyjadrenie všeobecného lekára o schopnostiach študovať vybraný študijný alebo učebný odbor.

Riaditelia kontrolovaných škôl po prerokovaní v pedagogických radách, radách škôl a s písomným súhlasom zriaďovateľov určili počet tried a žiakov 1. ročníka, tieto údaje zverejnili v termíne stanovenom právny predpisom s výnimkou súkromnej strednej školy v Prešovskom kraji, kde riaditeľ nepredložil zriaďovateľovi písomný návrh na počet tried 1. ročníka a nemal súhlas zriaďovateľa na počet žiakov 1. ročníka. Rada školy sa k návrhu nevyjadrila v tejto i v ďalšej škole. Údaje o počte tried a žiakov riaditelia zverejnili v určenom termíne. V 2 kontrolovaných subjektoch v Trenčianskom kraji zriaďovateľ na základe žiadosti riaditeľov škôl dodatočne upravil počet tried z dôvodu nízkeho počtu prihlásených žiakov (nezáujem o učebné odbory a o vzdelávanie v bilingválnom štúdiu v nemeckom jazyku). Riaditeľ 1 školy prijal do študijného odboru pracovník marketingu vyšší počet žiakov, pričom celkový počet žiakov prijatých do 1. ročníka neprekročil počet určený zriaďovateľom. V inej SOŠ bol zvýšený počet žiakov v učebnom odbore kaderník bez prerokovania v pedagogickej rade a v rade školy. V ďalšej škole bol po odvolacom konaní prekročený počet žiakov v triede o jedného. Školy v prijímacom konaní v Trenčianskom kraji prijali do jednotlivých študijných a učebných odborov prevažne nižší počet žiakov, ako bol schválený zriaďovateľom, v Košickom kraji zriaďovateľ 1 školy počet prijímaných žiakov upravil navýšením.

Prijímacie konanie riaditelia škôl stanovili bez prijímacej skúšky a prerokovali na zasadnutiach pedagogickej rady okrem 1 školy v Trenčianskom kraji, kde overovali vedomosti uchádzačov z cudzieho jazyka. Kritériá v súlade s právnymi predpismi väčšinou akceptovali výsledky uchádzačov dosiahnuté v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ, výsledky klasifikácie v 8. ročníka a v 1. polroku 9. ročníka, jeho úspešné ukončenie, a zohľadňovali aj prípadné zdravotné znevýhodnenie uchádzačov. Vo všetkých kontrolovaných SOŠ boli počty žiakov, ktorých bolo možné prijať do 1. ročníka, ako aj kritériá na ich prijatie, zverejnené v určenom termíne s výnimkou SOŠ v Trnavskom kraji, kde na základe prieskumu záujmu znížili náročnosť kritérií na prijatie a zverejnili ich po stanovenom termíne. V 2 ďalších SOŠ bolo až do naplnenia stanoveného počtu prijatých jedinou podmienkou úspešné ukončenie 9. ročníka ZŠ. Riaditelia 2 SOŠ v Prešovskom kraji v podmienkach na prijatie neuviedli, že uchádzači budú prijatí bez prijímacej skúšky, pričom určili neúplné kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky, nestanovili minimálny počet bodov a ostatné podmienky prijatia. V jednom kontrolovanom subjekte riaditeľ školy v rozpore s právnym predpisom v kritériách nezohľadnil výsledky dosiahnuté v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ a umiestnenie v predmetových olympiádach a súťažiach súvisiacich s odborom vzdelávania, ani podmienku prednostného prijatia uchádzačov so zdravotným znevýhodnením pri rovnosti bodov. Tú nezohľadnil ani riaditeľ iného subjektu. Úspešnú účasť uchádzačov v predmetových olympiádach a súťažiach nezohľadňovali aj v ďalšej SOŠ. Všetky uvedené nedostatky sa vyskytli v Prešovskom kraji. Pozitívom v 2 školách Nitrianskeho kraja bolo určenie podmienky, že uchádzač do študijného odboru vlasová kozmetika a do učebného odboru kaderník nemôže mať ani z jedného posudzovaného vyučovacieho predmetu v 1. polroku 9. ročníka známku nedostatočnú a v 3 SOŠ zohľadňovali aj klasifikáciu zo správania (Trnavský kraj). V ďalšej SOŠ v tomto kraji uplatnili kritérium, ktoré neumožňovalo prijať uchádzača s priemerným prospechom horším ako 3,0, v dôsledku čoho prijali menej žiakov.

Vo všetkých školách boli zriadené prijímacie komisie ako poradné orgány riaditeľov škôl. Prijímacie komisie zostavili poradie žiakov podľa bodového hodnotenia do výsledkových

listín a uverejnili ich okrem 1 školy v Nitrianskom kraji. V zložení prijímacej komisie v 1 SOŠ boli zistené nedostatky. Nedostatky boli zistené aj v činnosti prijímacích komisií. Riaditeľom školy neurčený člen prijímacej komisie (Nitriansky kraj) bol prítomný na zasadnutiach, pričom z nich ani neboli vypracované zápisnice. Riaditelia škôl nedodrжали počet žiakov schválený zriaďovateľom a v 2 školách v tomto kraji prijali o 2 a o 43 žiakov viac. Napriek vyššiemu počtu vydaných rozhodnutí o prijatí bol počet tried a žiakov k 2. septembru v súlade s rozhodnutím zriaďovateľa. V súkromnej strednej škole v Prešovskom kraji zoznam prijatých uchádzačov neobsahoval poradie s vopred prideleným číselným kódom a počtom bodov pridelených v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka.

Riaditelia kontrolovaných škôl vydali rozhodnutia o prijatí žiakov v zákonom stanovenom termíne s výnimkou 1 školy, kde boli niektoré rozhodnutia o prijatí žiakov na štúdium bez prijímacej skúšky odoslané zákonným zástupcom žiakov po tomto termíne. Riaditeľ SOŠ v Trenčianskom kraji a 2 riaditelia SOŠ Trnavského kraja nevydali rozhodnutia pri zmene študijných alebo učebných odborov. Riaditelia 2 škôl Trenčianskeho kraja vydali rozhodnutie s neúplnou alebo chybnou citáciou právnych predpisov vo výrokovvej časti a riaditeľ 1 školy v tomto kraji nevydal rozhodnutie o prijatí na štúdium v lehote stanovenej zákonom. V rozpore s platnými právnymi predpismi riaditeľka SOŠ v Nitrianskom kraji nevydala 46 žiakom rozhodnutia o neprijatí pre nedostatok miesta. Rozhodnutia o neprijatí neboli odoslané z 3 ďalších škôl v tomto kraji. Riaditeľ SOŠ so súhlasom prijímacej komisie odoslal rozhodnutia o prijatí väčšiemu počtu žiakov (183 žiakov), než odsúhlasil zriaďovateľ (120 žiakov). Po vykonaní zápisu uchádzačov o štúdium bol celkový počet prijatých žiakov dodržaný. Okolnosti na prednostné prijatie uchádzača so zmenenou pracovnou schopnosťou v kontrolovaných subjektoch nenastali. Žiaden uchádzač prijatý bez prijímacej skúšky nedosiahol v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ úspešnosť najmenej 90 % v každom predmete samostatne, nebol úspešným riešiteľom predmetovej olympiády ani víťazom súťaže, ktorá by súvisela s odborom vzdelávania.

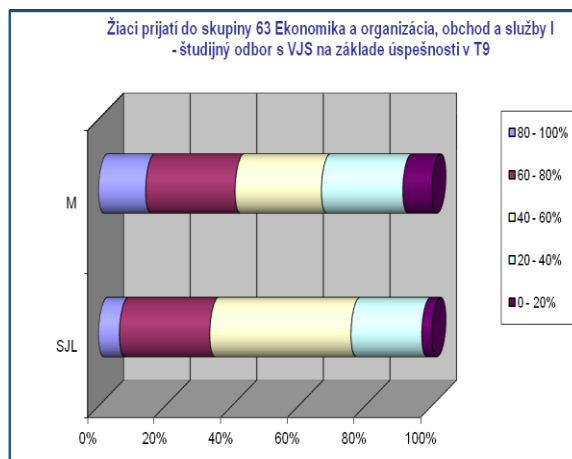
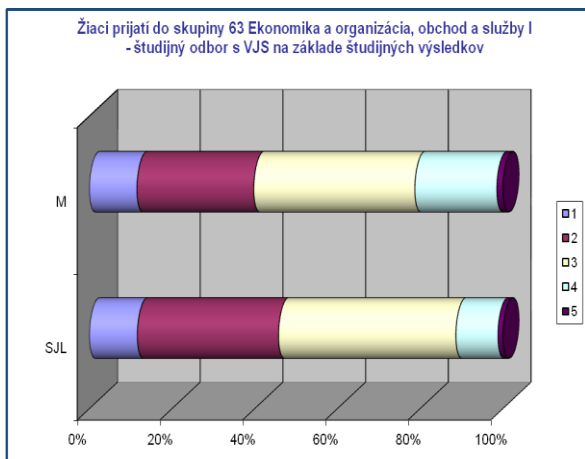
Kontrolou dokumentácie sa zistilo, že takmer všetci prijatí žiaci získali nižšie stredné vzdelanie a splnili podmienky prijatia. Riaditeľka SOŠ v Žilinskom kraji prijala žiaka, ktorého prihláška na štúdium neobsahovala požadované údaje o výchovno-vzdelávacích výsledkoch zo ZŠ, tento žiak neabsolvoval druhý polrok 8. ročníka ani 1. polrok 9. ročníka. Podmienky na prijatie do učebného odboru stredného odborného vzdelávania nespĺnili v súkromnej SOŠ v Prešovskom kraji štyria žiaci s ľahkým mentálnym postihnutím, ktorí absolvovaním deviateho ročníka ZŠ získali primárne vzdelanie. V 1 SOŠ Trenčianskeho kraja boli v rozpore s platnými predpismi evidované v 1. ročníku dve žiačky - jednej riaditeľka školy nevydala rozhodnutie o prijatí na štúdium pre školský rok 2012/2013, druhá bola prijatá po prijímacom konaní, v čase vydania rozhodnutia o prijatí bola žiačkou inej strednej školy.

Riaditelia 3 škôl neoznámili 162 prijatým uchádzačom informácie o zápise v stanovenom termíne.

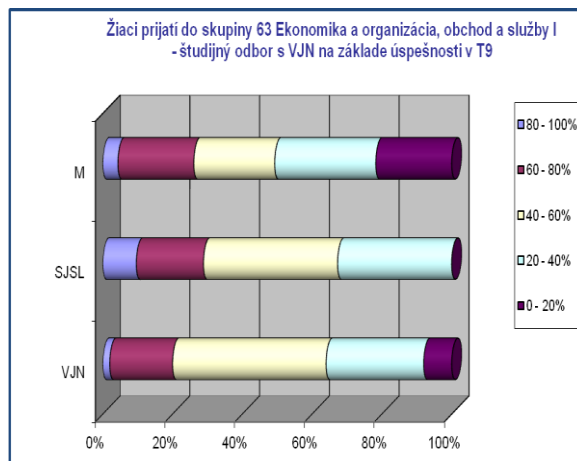
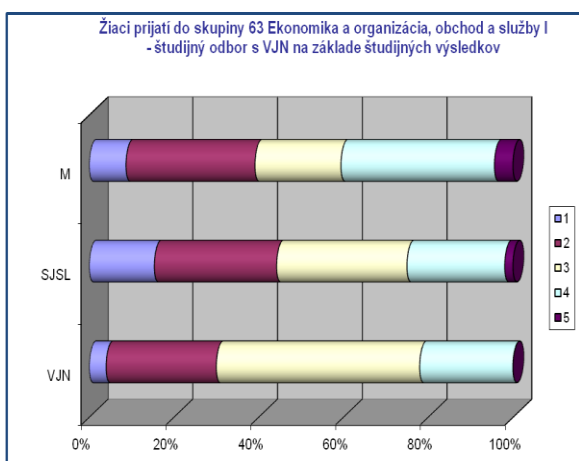
Vzdelávacie výsledky žiakov prijatých do 1. ročníka z profilových predmetov a ich úspešnosť v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníkov

Školská inšpekcia porovnávala študijné výsledky žiakov prijatých do 1. ročníka študijných a učebných odborov skupín odborov 63, 64 z matematiky (M), zo slovenského jazyka a literatúry (SJL), zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (SJSL), z vyučovacieho jazyka národnosti (VJN) a ich úspešnosť dosiahnutú v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníkov ZŠ (T9).

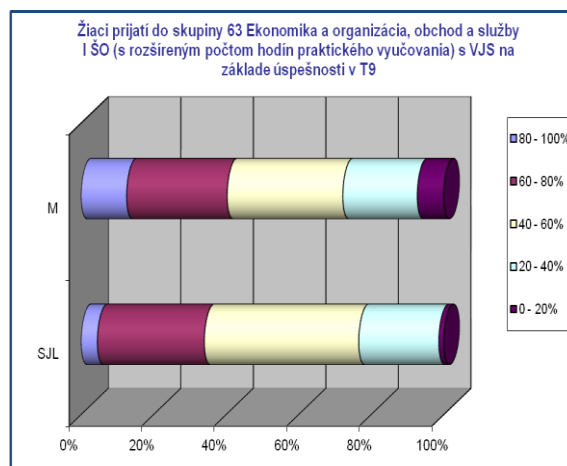
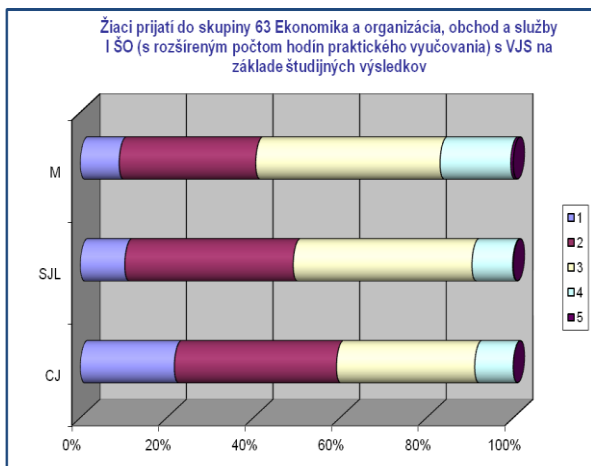
Dosiahnuté výsledky v sledovaných predmetoch a úspešnosť v T9 podľa skupín študijných a učebných odborov a podľa vyučovacieho jazyka znázorňujú nasledovné grafy:

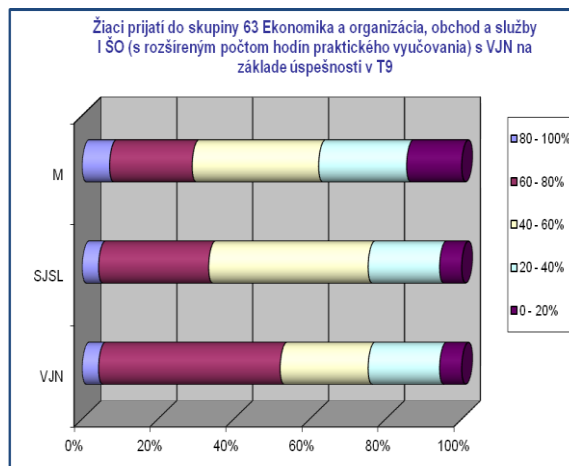
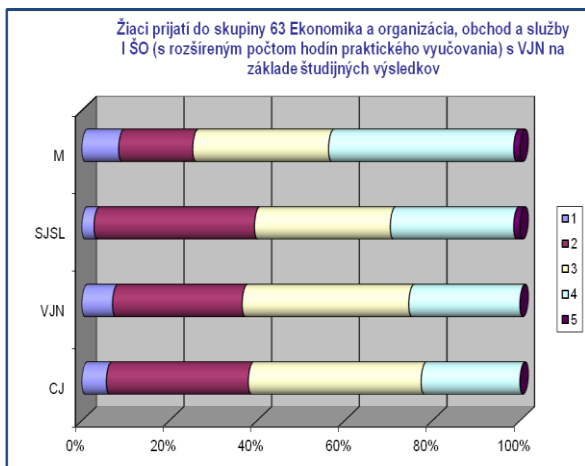

V ŠO skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I s vyučovacím jazykom slovenským (VJS) väčšia časť prijatých žiakov dosahovala študijné výsledky v sledovaných predmetoch v rozpätí klasifikačných stupňov 2 – 4, pričom títo žiaci v T9 dosiahli vo veľkom počte percentuálnu úspešnosť 20 - 40 % až 0 – 20 %.

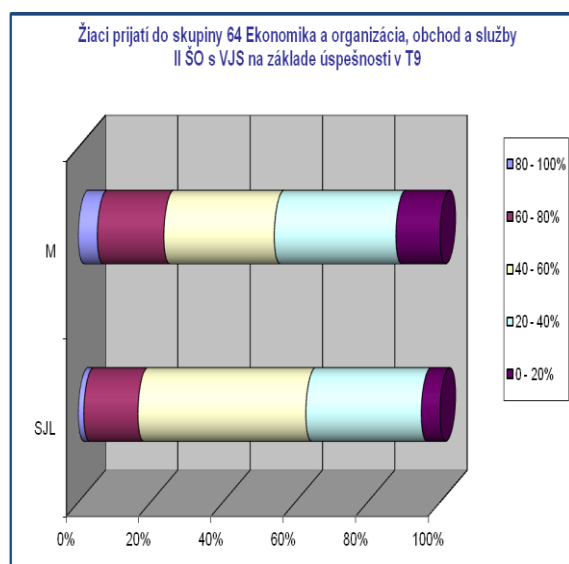
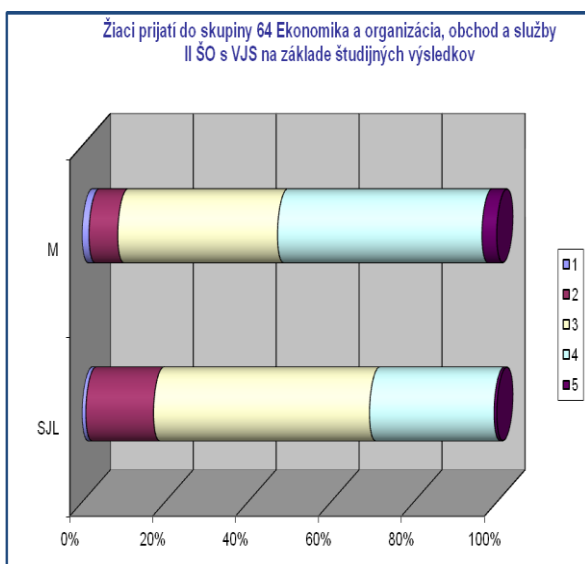

V ŠO skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I s vyučovacím jazykom národností (VJN) bol počet prijatých žiakov hodnotených klasifikačným stupňom 5 z M v porovnaní so žiakmi s VJS výrazne vyšší. Porovnaním dosiahnutej úspešnosti v T9 sa v tejto skupine vyskytol tiež výrazne vyšší počet žiakov s úspešnosťou v intervale 0 – 20 %.

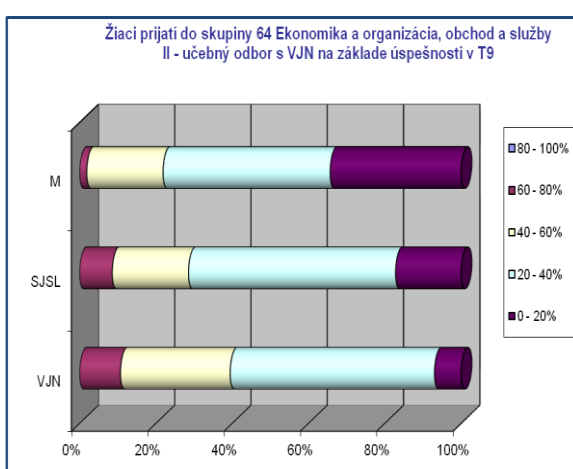
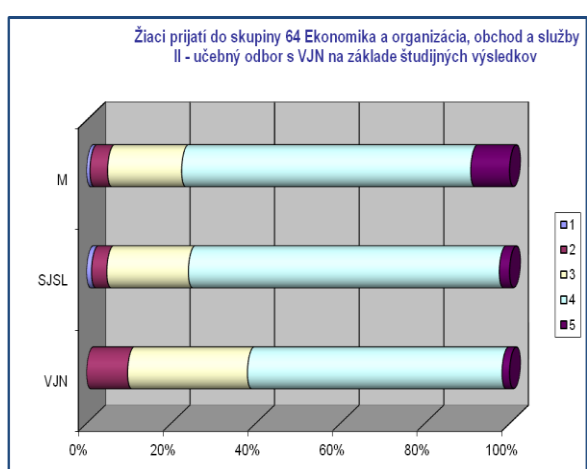
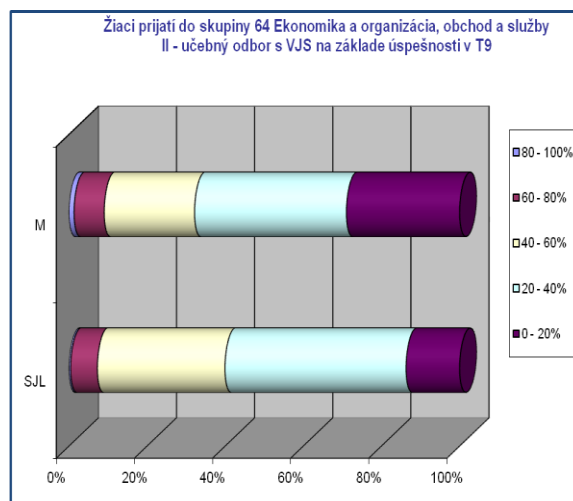
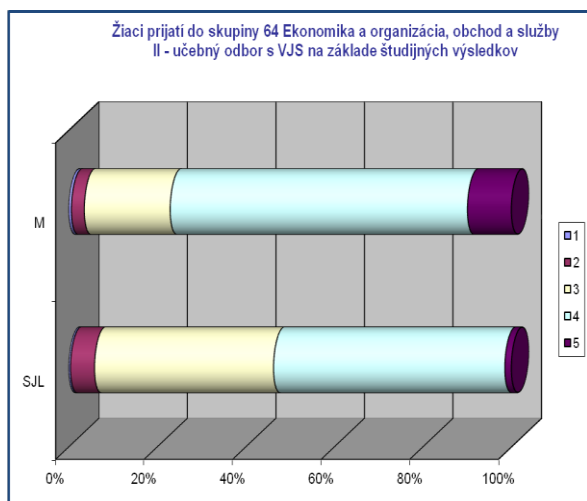

V ŠO skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania) bol počet prijatých žiakov s klasifikačným stupňom 4 – 5 (resp. úspešnosťou v T9 v rozpätí 20 – 40 % a 0 – 20 %) v sledovaných predmetoch vysoký najmä v M. Porovnávaním dosiahnutých vzdelávacích výsledkov, ale aj úspešnosti v T9 žiakov s VJS a VJN možno konštatovať, že v kontrolovaných školách s VJN tejto skupiny ŠO stanovili pri prijímaní žiakov menej náročné kritériá.

V ŠO skupiny 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II s VJS bol počet žiakov hodnotených klasifikačným stupňom 3 – 5 (s úspešnosťou 40 – 60 % až 0 – 20 % v T9) v predmete M až 91,37 % (resp. 76,32 %) z celkového počtu žiakov, čo bol výrazne vyšší počet ako v ŠO skupín 63 a porovnateľný s počtom žiakov prijatých do kontrolovaných UO - 96,46 % (resp. 90,97 %).

Aj na základe porovnania študijných výsledkov a úspešnosti v T9 v predmete SJL možno konštatovať, že kontrolované školy pre túto skupinu ŠO mali pri prijímaní žiakov stanovené nízke kritériá.

Do UO skupiny 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II boli prijatí žiaci, ktorých vzdelávacie výsledky, ale aj dosiahnutá úspešnosť v T9 zodpovedali požiadavkám na profil absolventa uvedených učebných odborov.

Porovnaním vzdelávacích výsledkov žiakov prijatých do 1. ročníka SOŠ a ich úspešnosti v T9 možno konštatovať, že:

- vzdelávacie výsledky žiakov prijatých do študijných odborov skupín 63 a 64 dosahovali z M priemer **3,01** a žiakov prijatých do učebných odborov **3,78**,
- vzdelávacie výsledky žiakov zo SJL/VJN prijatých do študijných odborov dosahovali priemer **2,78** a do učebných odborov **3,50**.

Tabuľka 3: Študijné výsledky žiakov prijatých do 1. ročníka študijných a učebných odborov skupín 63 a 64 zo sledovaných predmetov:

Predmety	Skupina 63 - ŠO	Skupina 63- ŠO s rozšir. prakt. vyuč.	Skupina 64 - ŠO	Skupina 64 - UO
M	2,72	2,84	3,46	3,78
SJL	2,55	2,50	3,13	3,49
SJSL	2,67	2,88	-	3,72
VJN	2,88	2,82	-	3,52

Najlepšie výsledky z M mali žiaci prijatí do študijných odborov skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a **zo SJL/VJN** žiaci prijatí do študijných odborov skupiny

63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania).

Výrazne horšie výsledky z oboch profilových predmetov mali žiaci prijatí do študijných odborov skupiny 64 - Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (z M **3,46** a zo SJL **3,13**).

Iné zistenia

Pri kontrole pedagogickej dokumentácie sa zistili nedostatky vo výkone štátnej správy v 1. stupni, kedy riaditelia škôl pri prestupe žiakov do 1. ročníka vydávali rozhodnutia s nedostatkami vo výrokovvej časti alebo s neúplnými odôvodneniami.

V 11 z 12 kontrolovaných škôl Košického kraja bolo do 1. ročníka prijatých prestupom z inej strednej školy 32 žiakov do študijných odborov a 22 žiakov do učebných odborov. Prestupom bolo v Žilinskom kraji prijatých 34 žiakov. Vo všetkých kontrolovaných štátnych stredných školách Prešovského kraja riaditelia prijímali žiakov do 1. ročníka štúdia na základe prestupu z inej strednej školy, na ktorú už boli zapísaní (21 žiakov). Zákonní zástupcovia väčšiny z nich v žiadostiach o prestup neuviedli žiadne závažné dôvody na prestup. Prestupy sa realizovali zväčša na začiatku septembra 2012.

V 1 SOŠ Prešovského kraja v čase konania inšpekcie riaditeľka školy prijala 31 žiakov, aj keď súhlas zriaďovateľa mala na zriadenie 1 triedy, čím prekročila zákonom stanovený počet žiakov v triede. V 1 súkromnej škole v Bratislavskom kraji bol rozpor v počte žiakov študujúcich v 1. ročníku denného štúdia od začiatku školského roka (5 žiakov) a počtom žiakov, ktorý uviedla škola do štatistického zberu ÚIPŠ (10 žiakov). V ďalšej súkromnej strednej odbornej škole v tomto kraji bolo prijatých do 1. ročníka 5 žiakov v ŠO kozmetik a 4 žiaci v UO kaderník, ktorí študovali externou formou na elokovanom pracovisku.

Do učebného odboru kaderník súkromnej SOŠ v Trnavskom kraji bola **opakovane** prijatá žiačka na základe neplatného vysvedčenia o získaní nižšieho stredného vzdelania.

Záver

V dokumentácii k prijímaciemu konaniu sa vyskytli menšie nedostatky súvisiace s jej neúplným vyplnením a s použitím tlačiva, ktoré nezodpovedalo vzoru schválenému a zverejnenému ministerstvom školstva.

Najviac nedostatkov bolo v určovaní počtu žiakov 1. ročníka a v prestupoch žiakov do iných študijných alebo učebných odborov, riaditelia škôl nepostupovali v súlade s právnymi predpismi. Zlepšenie si vyžaduje aj stanovovanie a zverejňovanie kritérií pre prijímacie konanie. Pozitívom bolo, že niektoré školy určili ako podmienku prijatia študijný priemer do 3,0, prípadne stanovili podmienku, že prijatý môže byť len žiak, ktorý nemal z profilových predmetov v 1. polroku 9. ročníka známku nedostatočnú.

Nedostatky boli zistené aj v činnosti a zložení prijímacích komisií (chýbali zápisnice zo zasadnutí prijímacej komisie). Niektoré rozhodnutia vydané riaditeľmi škôl mali neúplnú alebo chybnú citáciu právnych predpisov vo výrokovvej časti, nie vždy boli odoslané zákonným zástupcom žiakov v stanovenom termíne, alebo rozhodnutia o neprijatí neboli odoslané vôbec a v prípade jednej školy ani vydané.

Informácie o zápise neoznámili 162 prijatým žiakom v stanovenom termíne. **Medzi závažné nedostatky** patrilo prijatie žiakov, ktorí **nesplnili podmienku získania nižšieho stredného vzdelania**, opakované prijatie žiačky na základe neplatného vysvedčenia a **rozpor medzi skutočným počtom žiakov** prijatých do 1. ročníka a počtom, ktorý súkromná ŠOŠ uviedla do štatistického zberu (rozdiel 50 %).

Počet žiakov prijatých do študijných odborov **skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I** hodnotených klasifikačným stupňom **nedostatočný z matematiky** bol v školách s VJN **výrazne vyšší** ako v školách s VJS.

Porovnávaním dosiahnutých vzdelávacích výsledkov, ale aj úspešnosti v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníkov ZŠ možno konštatovať, že **školy stanovili pri prijímaní žiakov**

do študijných odborov skupín 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I; Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (s rozšíreným počtom hodín praktického vyučovania) **menej náročné kritériá**, nižšie kritériá mali stanovené v školách s VJN.

Žiaci prijatí do **študijných odborov skupiny 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II** mali **porovnateľné** študijné výsledky ako žiaci prijatí do **učebných odborov**. **Viac ako polovica** žiakov tejto skupiny študijných odborov bola **hodnotená klasifikačným stupňom dostatočný v predmete matematika**.

Na základe porovnania študijných výsledkov a úspešnosti v celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníkov ZŠ možno konštatovať, že v Prešovskom kraji boli do všetkých študijných odborov, v porovnaní s ostatnými kraji, najviac prijímaní žiaci s klasifikačným stupňom nedostatočný z predmetu matematika alebo z predmetu slovenský jazyk a literatúra.

Z uvedeného vyplýva, že mnohí žiaci prijatí do uvedených študijných odborov, majú nízke predpoklady osvojiť si kompetencie absolventa stanovené štátnym vzdelávacím programom.

Na základe zistení Štátna školská inšpekcia uložila riaditeľom škôl opatrenia na ich odstránenie.